

Lars Thelin
Upphandlingschef
010-355 40 26
lars.thelin@vastervik.se

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Remiss Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet och hemställan från Konkurrensverket om företagskoncentrationer (SOU 2025:22) - yttrande

Sammanfattning

Klimat- och näringslivsdepartementet har skickat Betänkandet 2025:22 Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet och hemställan från Konkurrensverket om företagskoncentrationer på remiss och givit Västerviks kommun möjlighet att lämna ett yttrande.

Yttrande

I dokumentet används summeringar av information från Advokatfirman Cederquist vid ett par tillfällen då informationen är komprimerad, välformulerad och källan säkrad.

(Allmän information Advokatfirman Cederquist) *"Från och med augusti 2026 kan Konkurrensverket ("KKV") få ett nytt konkurrensverktyg som innebär att KKV får rätt att besluta om konkurrensfrämjande åtgärder riktat mot hela marknader eller branscher. Konkurrensverktyget syftar till att lösa strukturella problem på marknaden. Nyheten är att KKV kommer att kunna besluta om konkurrensfrämjande åtgärder även om inget företag har begått någon överträdelse av konkurrenslagen. Utredningen har också föreslagit omfattande förändringar av reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet, med innebörden att otillbörlig offentlig säljverksamhet förbjuds."* (Slut information från Advokatfirman Cederquist)

Utredningens tre uppdrag:

- Bör ett nytt, bredare konkurrensverktyg för konkurrensverket införas i svensk rätt?
- Bör det införas en informationsplikt för företagskoncentrationer som idag inte omfattas av anmälningsskydd?

- Kan reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet effektiviseras?

Utredningen föreslår att reglerna ska träda i kraft den 1 augusti 2026.

Synpunkter från Kommunstyrelsens förvaltning:

Dessa frågor är komplexa och omfattande. Att delta i remissen är för Västerviks kommuns del frivilligt men vi återkopplar här mer övergripande då vi ser positivt på att möjligheten ges att kunna påverka.

- **Bör ett nytt, bredare konkurrensverktyg för konkurrensverket införas i svensk rätt?**

(Från remissen) *"Den första delen av utredningsuppdraget har bestått i att analysera och bedöma behovet av ett nytt, bredare konkurrensverktyg, som skulle göra det möjligt för Konkurrensverket att rikta åtgärder mot marknader eller branscher, i stället för enbart mot enskilda företag....."* (Slut info från remissen)

(Information från Advokatfirman Cederquist) *Förslag är att KKV ska få ett nytt konkurrensverktyg som ger KKV möjlighet att ålägga företag på en viss marknad att vidta konkurrensfrämjande åtgärder, baserat på att KKV identifierat konkurrenshinder på den aktuella marknaden.*

Utredningen bedömer att det finns konkurrensproblem på svenska marknader som inte kan åtgärdas effektivt med stöd av dagens regler, dvs. förbuden mot konkurrensbegränsande avtal och missbruk av en dominerande ställning. Utredningen har därför kommit fram till att nuvarande konkurrensregler bör kompletteras med det nya konkurrensverktyget som ett komplement till befintliga konkurrensregler och annan lagstiftning.

Utredningen föreslår att det nya konkurrensverktyget ska fungera på följande sätt.

- *Baserat på sin kunskap om den aktuella marknaden tar KKV ställning till om det finns konkurrenshinder på marknaden och om konkurrensfrämjande åtgärder behövs.*
- *KKV offentliggör därefter sin intention att rikta konkurrensfrämjande åtgärder mot företag på den aktuella marknaden och anger vilka konkurrenshinder som åtgärderna ska undanröja.*
- *KKV offentliggör ett utkast till beslut för samråd med bland annat de berörda företagen, andra marknadsaktörer eller intresseorganisationer och relevanta myndigheter.*
- *Slutligen fattar KKV beslut om att ålägga de berörda företagen att vidta de konkurrensfrämjande åtgärderna. Detta beslut ska enligt förslaget kunna förenas med vite.*

Liknande regler finns redan i till exempel Danmark, Norge, Island, Storbritannien och Tyskland. Enligt utredningen kommer det nya konkurrensverket kunna leda till förbättrad konkurrens på svenska marknader samtidigt som det ger KKV möjlighet att möta nya utmaningar för konkurrensen som kan uppstå på till exempel digitala marknader eller att åtgärda problem på marknader som länge dragits med otillräcklig konkurrens på grund av strukturella brister. (Slut information från Advokatfirman Cederquist)

Synpunkter från Kommunstyrelsens förvaltning

Nackdelar:

- Ökad administrativ börda för kommunen
 - Större verktyg innebär att fler beslut och projekt ska granskas, vilket kan leda till ökade krav på dokumentation, analys och juridiskt stöd – en belastning särskilt för mindre kommuner som vår med begränsade resurser.
- Kostnader för juridiska processer eller överklaganden
 - Fler ingripande från Konkurrensverket leder högst troligt till ökade kostnader då kommunen behöver försvara sina beslut rättsligt.
- Osäkerhet kring tolkning av nya regler
 - Förändringar av regelverk, bedömningsgrunder och risken för påföljder riskerar att skapa osäkerhet i början, både hos kommunen och för företagare. Det kan leda till försiktighet, avvaktande på rättsfall och förseningar.

Fördelar:

- Förbättrad konkurrens på marknaden är för kommuner, speciellt små kommuner som Västerviks, önskvärt.
- Tidigare ingripande. Idag kan Konkurrensverket ofta ingripa först när skadan redan har skett. Ett nytt verktyg skulle möjliggöra snabbare åtgärder, vilket är särskilt viktigt i små kommuner där varje enskild marknad har få aktörer.

Sammanfattning:

- Ja – ett bredare konkurrensverktyg bör införas.
- Det med tydliga ramar för hur det ska tillämpas av kommuner.
- Näringslivsutveckling är en viktig fråga för Västerviks kommun och vår förhoppning är att det skapas ett tydligare regelverk för hur en kommun bör och får agera.
- Kan konkurrensverket öka konkurrensen på marknaden, både lokalt, regionalt och nationellt, så är det ett välkommet tillskott för att stärka kommunen som kund.

- **Bör det införas en informationsplikt för företagskoncentrationer som idag inte omfattas av anmälningsplikt?**

(Allmän info Advokatfirman Cederquist) *”Utredningen föreslår även att KKV ska få möjlighet att ålägga ett företag att informera KKV om alla företagsförvärv som företaget genomför. Enligt de nuvarande reglerna ska ett företagsförvärv anmälas till KKV om de berörda företagen under föregående räkenskapsår i Sverige tillsammans har haft en omsättning som överstiger en miljard kronor och minst två av företagen har haft en omsättning som överstiger 200 miljoner kronor för vart och ett av företagen. Om företagen tillsammans har haft en omsättning som överstiger en miljard kan KKV även ålägga parterna att anmäla förvärvet till KKV om det finns särskilda skäl.*

Syftet med den föreslagna informationsplikten är att fånga företagsförvärv som kan hämma konkurrensen trots att målbolaget (och/eller köparen) har en låg omsättning. Informationsplikten innebär att det aktuella företaget ska lämna uppgifter till KKV om bland annat parterna i förvärvet, en beskrivning av förvärvet samt tidpunkten för dess genomförande. KKV kan därefter (inom 15 arbetsdagar) ålägga parterna att anmäla förvärvet. Enligt förslaget ska ett åläggande om informationsplikt kunna gälla i högst två år.” (Slut information från Advokatfirman Cederquist)

Synpunkter från Kommunstyrelsens förvaltning:

Nackdelar:

- Administrativ börda för kommunen vid fler samråd och utredningar
 - Om fler koncentrationer blir föremål för granskning, kan kommunen indirekt involveras i omfattande informationsdelning, yttrande eller konsekvensanalyser – vilket kräver tid och kompetens.
- Begränsad nytta om Konkurrensverket inte prioriterar små affärer
 - Det finns risk att informationsplikten inte leder till konkret tillsyn i de fall som är relevanta för mindre kommuner, då Konkurrensverkets resurser tidigare varit begränsade därmed endast prioriterat större affärer.
- Informationsplikten kan upplevas som byråkratisk eller riskabel för mindre företag som är aktiva i uppköp eller samgående, vilket kan i sig skapa oro.

Fördelar:

- Fokus även på regionala och lokala monopolsituationer

- I mindre kommuner som vår är marknader ofta små med få aktörer. En mindre företagskoncentration, som idag inte behöver anmälas, kan få stor effekt lokalt. Informationsplikt gör det möjligt för Konkurrensverket att reagera innan marknaden snedvrids.
- Skydd för kommunens upphandlingsmöjligheter
 - Om två leverantörer slås samman utan att det anmäls, kan kommunen ovetande förlora konkurrens i framtida upphandlingar. Informationsplikt stärker möjligheten att i tid anpassa upphandlingsstrategier.
- Stärkt lokalt näringsliv och småföretagande
 - Små företag i en mindre kommun är mer känsliga för koncentrationer som leder till dominerande aktörer. Tidig insyn kan skapa rättvisare konkurrensvillkor, vilket gynnar den lokala ekonomin.
- Bättre planeringsunderlag för kommunens näringslivsutveckling
 - Kommunen får bättre överblick över strukturförändringar i det lokala näringslivet, vilket är viktigt för strategisk planering, till exempel inom näringslivsstöd eller kompetensförsörjning.

Sammanfattning:

- Ja – En informationsplikt bör införas.
- Informationsplikt bör ge ökad framförhållning och bättre planeringsunderlag för kommunen. Fördel med tidigare insyn i strukturella förändringar i leverantörsled som påverkar lokal service, företagande och sysselsättning. Dessutom möjlighet att förutse och eventuellt påverka konsekvenser, vid till exempel av företagskoncentrationer som kan leda till monopolsituationer eller potentiella nedläggningar.
- Företagsförvärv kan påverka kommunens strategiska planering. Informationsplikt gör det lättare att anpassa samverkan mellan kommun och näringsliv inom bland annat infrastruktur, upphandlingar, olika tillstånd med mera.
- Risk för stort och komplext informationsflöde. Troligtvis krävs juridisk och analytisk kompetens för hanteringen som kan medföra tolkningssvårigheter. Då vår kommun är mindre är det troligtvis en utmaning att resursmässigt hantera detta.

- **Kan reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet effektiviseras?**

(Allmän info Advokatfirman Cederquist) "Konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet ("KOS") är en särreglering i konkurrenslagen som träffar offentlig verksamhet, inklusive bolag som ägs av kommuner, regioner eller staten. KOS-

regelverket infördes för att hindra att det offentliga hämmar eller snedvrider konkurrensen till nackdel för privata företag. De nuvarande bestämmelserna innebär att KKV kan väcka talan om att förbjuda offentliga aktörer att i en säljverksamhet tillämpa ett visst förfarande om det snedvrider eller hämmar konkurrensen. En kommun eller en region – men inte staten – får även förbjudas att bedriva en viss säljverksamhet i fall som snedvrider konkurrensen, dock inte om verksamheten är förenlig med lag.

Utredningen konstaterar att KOS-reglerna inte har varit tillräckliga för att åtgärda fall av konkurrens på olika villkor som särskilt mindre företag säger sig uppleva från offentliga aktörer. Utredningen bedömer även att KOS-reglernas genomslag sannolikt påverkas negativt av att de är kopplade till konkurrenslagens regler, där KKV måste visa att ett agerande leder till eller kan leda till konkurrensbegränsande effekter på marknaden för att det ska röra sig om en överträdelse.

Utredningen föreslår att en ny lag införs – lagen om offentlig säljverksamhet – som skiftar perspektivet och förbjuder otillbörlig offentlig säljverksamhet. Bedömningen kommer då ske i två steg:

- 1. KKV prövar om en offentlig säljverksamhet otillbörligt påverkar eller är ägnad att påverka möjligheterna för privata aktörer att bedriva verksamhet på marknaden. Om så är fallet är verksamheten eller förfarandet som utgångspunkt förbjuden.*
- 2. KKV prövar om en offentlig säljverksamhet är försvarbar från allmän synpunkt. Om så är fallet är verksamheten eller förfarandet inte förbjuden.*

Bedömningen av om säljverksamheten ska förbjudas kommer därför inte längre att utgå från de faktiska eller potentiella effekterna på konkurrensen. I stället kommer bedömningen att fokusera på hur den offentliga säljverksamheten påverkar privata aktörers möjligheter att bedriva sin verksamhet på marknaden. Det nya lagförslaget innebär därmed en betydligt mer formalistisk bedömning jämfört med tidigare regelverk, genom att vissa verksamheter presumeras som otillbörliga utan krav på en bedömning av verksamhetens effekter på konkurrensen.” (Slut information från Advokatfirman Cederquist)

Synpunkter från Kommunstyrelsens förvaltning

Nackdelar:

- Minskade möjligheter för kommunen

- Striktare regler kan begränsa kommunens möjlighet att agera för att möta lokala behov, särskilt i gleset befolkade områden där privata alternativ saknas.
- Ökade administrativa kostnader
 - Effektivare regler innebär ofta krav på mer dokumentation och uppföljning, vilket kräver resurser och kan belasta en mindre kommuns organisation.
- Risk för försämrade samhällsservice
 - Om kommunen inte längre får sälja viss service kan innevånare stå utan viktiga tjänster, särskilt om ingen privat aktör vill eller kan ta över.
- Osäkerhet kring tolkning av nya regler
 - Förändringar av regelverk kan skapa behov att göra förändringar i kommunens verksamhet som i sin tur skapar osäkerhet i början, både hos kommunens personal och innevånare samt för företagare.

Fördelar:

- Tydligare förutsättningar och regler för kommunen
 - Tydligare regler minskar risken att kommunen av misstag agerar felaktigt.
 - Minskad risk att kommunen konkurrerar ut privata aktörer med offentligt subventionerad verksamhet.
- Mindre risk för rättsprocesser
 - Om reglerna är enklare att tolka och tillämpa, minskar risken för kostnadsdrivande juridiska konflikter mellan kommunen och företagare.

Sammanfattning:

- Ja, reglerna om konkurrensbegränsande offentlig verksamhet kan potentiellt effektiviseras.
- Att effektivisera dessa regler, via tydligare lagstiftning och mer konkreta riktlinjer, kan få betydande positiva fördelar som tydligare ansvarsfördelning mellan offentlig och privat sektor och minskad risk för rättsliga tvister.
- Nackdelarna är bland annat ökad administrativ börda, minskade möjligheter för kommunen vid risk för försämrade tillgång till service om privata alternativ saknas.

Avslutande kommentar:

Västerviks kommun ställer sig positiv till samtliga tre huvudpunkter i remissen, men ser att det finns risk att förslagen i utredningen kan innebära en ökad

administrativ börda för kommunerna. Kommunen ser att ökade statsbidrag bör kompensera kommunerna för att kunna hantera den ökade administrationen som de nya reglerna innebär.

Ekonomi och resursbehov

Ej aktuellt.

Barnperspektivet

Ärende berör ej barn.

Totalförsvarsperspektiv

Ärendet påverkar inte kommunens totalförsvarsförmåga.

MBL-förhandling

Ej aktuellt.

Uppföljning och utvärdering

Ej aktuellt.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar

att anta kommunstyrelsens förvaltnings yttrande 2 juni 2025 som sitt eget och skicka det till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Ulf Kullin
Förvaltningsledare

Anna Erlandsson Karlsson
Chef enheten för kommunservice

Lars Thelin
Upphandlingschef